

Szerkesztőségi iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
Csiki-utca, Matheovics-féle
ház, hová
a lap szellemi részét illető
kérdések küldendők.

Kiadó hivatal:

BERNSTEIN MÁRK
könyvnyomdája
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.
A „Háromszéki háziipar-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lapeten-
ként kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlatter sora 15 kr.

A háromszéki vasút ügyében.

I.

Örömmel olvastam a felhívást, melyet Schweinitz Gyula gróf egy Háromszékmegye területén építendő másodrendű vasút ügyében közzé tett. Hogy a terv valósuljon, azt lelkeemből ohajtom. Épen ezért az ügy rendkívüli fontosságánál fogva igénytelen szavamat — Háromszéktől távol lévén s így a tanácskozásokban részt nem vehetvén — ezen lapok hasábjain kívánom hallatni.

Több 10 événél, hogy én a Háromszéken építendő vasútról nemcsak gondolkozom, de a saját terén úgy, mint annak idején a képviselőházban is ennek valószínűsítéséért küzdöttem. És nem egy állítást, mit a követett eljárással szemben a keleti vasút esatlakozását illetőleg — mert eddig csak arról volt esz lehetett szó — tettem, valósult meg, a mi már magában is azon feltételre ad jogosultságot, hogy ezen vasútra vonatkozó tanulmányaim, nézeteim helyes alapon nyugodtak.

Ennélfogva, azt hiszem, az új tervre vonatkozólag is kötelességem nézeteimet még akkor is elmondani, ha azok nem egyeznének is mindenben az oly nagy érdemű és általam annyira tisztelt Schweinitz gróffal. Az ily fontos ügyeknek minden oldalról megvilágítása nemcsak észszerű, de, ha az ügyet bukásra nem akarjuk vezetni, elkerülhetlenül szükséges is.

Mint egyáltalában minden vasutnál, úgy a másodrendűknél is, a nemzetgazdasági siker ezen három főfeltételtől függ:

- 1) A vonal vezettségének a helyes irányban, azaz olyan vidékeken, a melyek virágzóbb földművelésük s élénkibb iparuk és kereskedésük által a legnagyobb forgalmat képesek biztosítani;
- 2) a vonal legyen a lehető legrövidebb;
- 3) építessék az a lehető legolcsóbban.

Ha ezen három feltétel megvan, egy a vasút sikerülni fog. Jövedelmező lesz; ezekre kell tehát a tervezett háromszéki vasutnál is törekedni. A

közzétett körirat szerint azonban a két első feltételnek a tervezett vasút nem fogna megfelelni. — Háromszéknek nem azon részén volna el, melynek legelőhaladottabb mezőgazdasága s legvirágzóbb ipara és kereskedelme van. hanem a „hegység alján”, épen azon részen, a melynek mezőgazdasága soha sem fog a közép és tuloldali részzel még csak versenyezhetni sem, s a mi még fontosabb: a megye s így az ország keleti részén volna el, a helyett, hogy mintegy a megye közepét szelne át. És épen ezen irányánál fogva tetemesen hosszabb is fogna lenni, mint a hogy az lehetne és a hogy annak lenni kellene.

De lássuk mindenek előtt a hosszúságot. — A körözüvény szerint a vonat egyik felől Derestyéről indulna ki és Bereczkben végződnék. Már maga a kiindulási pont is — meggyőződésem szerint — nem lehet Derestyé, hanem ezen a részen csak is Brassó. Ugyanis: akár első-, akár másodrendű legyen is egy háromszéki vasút, ennek szem előtt kell tartani, hogy mint ilyenek (t. i. mint háromszéki vasutnak) ha nem is épen kizárólag, de főleg helyi érdeküknek kell lenni és mint ilyenek, semmi kereset sincs Derestyén. Háromszék egyik főpiacza kétségkívül Brassó; tehát ide kell vasutjának is irányozódnia.

Ezek után lássuk a hosszúságot, először is a körözüvény által megjelölt irányokban E szerint tenne kerek számban:

Bereczk-Kézdi-Vásárhely-Gelenceze-Uzon-Derestyé-Brassó 102 km.,
Bereczk-Kézdivásárhely-Gelenceze-Nagyborosnyó-Sepsiszentgyörgy-Földvár-Brassó 109 km.
Ily hosszúnak lennének, az én számításom szerint, — a mi a valótól nem fogna sokat különbözhetni — a körözüvényben megjelölt irányú vasutak. Lássuk már most, ha ezen vonalak Háromszék közepén haladnak el. Ekkor tenni fog kerek számban
Bereczk-K.-Vásárhely-Márkosfalva-Uzon-Brassó 70 km.,

Bereczk-K.-Vásárhely-Márkosfalva-Sepsi-Szentgyörgy-Földvár-Brassó 85 km.

E szerint tehát az általam javasolt irányban az egyik esetben (Brassó-Uzon-Bereczk) 32, a másikban (Brassó-Sepsiszentgyörgy) 24 kilométerrel lenne a vonal rövidebb. És ez roppant nagy különbség; amott 31-37, emitt 22 százalék. Ez volna a vonalak egész hossza, a kiépítendő rész hossza pedig lenne kerek számban:

a Derestyé-N.-Borosnyó-Bereczk irányban 96 km.,
a Brassó-Uzon-Márkosfalva-Bereczk ir. 70 km.,
a Földvár-Sepsi-Sztgyörgy-Nagyborosnyó-Bereczk irányban 87 km.,
a Földvár-Sepsi-szentgyörgy-Márkosfalva-Bereczk irányban 63 km.

Tehát itt is az én javaslatom szerint az első irányban rövidebb lenne a kiépítendő vonal 26, a másodikban 24 kilométerrel, vagyis amott 27, emitt 27-5 százalékkal.

De még nem is ez a végeredmény.

Ha ugyanis mindkét vonal kiépítették, akkor a körözüvényben jelölt irányban (Nagy-Borosnyótól Bereczkig), tehát 52 kilométer hosszban, az általam javaltban pedig (Komollótól Bereczkig) vagyis 40 kilométer hosszban közös vonal volna. És e szerint az első irányban kellene építeni, kerek számban mintegy 131 kilométert, az általam javasolt irányban pedig 93 kilométert; a különbség tehát 38 kilométer volna, a mi pedig 29 százalék különbséget, illetőleg kedvezőbb eredményt mutat fel. És ha ezen eredményt forintokba számítjuk át, akkor — ha kilométerenkint mintegy 17 ezer forintot számítunk ezen vasútra — az első irányban kerülni fogna az 2.227.000, a másodikban 1.581.000 forintba. Szóval a hegységaljani való irány nemcsak szinte egy harmaddal fogna többé kerülni, de a szállítási díj is — a vonal 31-37, illetőleg 22 százalékkal lévén hosszabb — 25—30 százalékkal lenne nagyobb; ezt pedig meg nem

A „Nemere” tárcájaja.

Pósa Lajos költeményei.

Egy másik fiatal költővel is szándékom megismertetni a t. közönséget. Klasszikus költőink tudom, hogy ismertebbek, hogyszem az én gyöngye méltatásomat szükségelnék, az ifjabb nemzedék művei azonban kisebb körben vannak elterjedve eddig és így tán két irányban tesztek hasznos szolgálatot.

Egyike legtermékenyebb verselőinknek Pósa Lajos s épen ezért talán nem is egészen idegen hangzású név, mert szépirodalmi és képes lapjaink sok számában olvashatunk tőle kedélyes költeményeket. Pósa a Lajos a humor embere, kedves egyénisége minden verséből kilátszik, úgy hogy lehetetlen magát az ismeretlen embert nem szeretni, ha műveit olvassuk.

Mint többnyire a jó humoristáknak, neki is nehéz küzdelmei lehettek az étellel, s ez fejtette ki benne azt a néhol a naivhoz közeledő, másutt talán alantinak látszó, de mindenütt jószívre mutató iránnyt, mely őt különösen a nők előtt annyira kedvelté teszi.

A komikumba átmenő annyi humort találunk pl. „Az én lakásom” című versében, hogy az ember szinte elfeled arra gondolni, hogy az ott elmondottak a valóságban alapulnak s ez alapján véve reá nézve egy cseppet sem lehet nevetséges belyzet.

„Mivelhogy a költő urak mind
Mégélik lakásukat:
Tehát én is megörökítem,
Hol én lakom, ezt a lyukat.
Azaz, hogy még e lyuknak is csak
Negyedrész az én lakom;
Mert én most, tisztelet-becsület,
Csak hónapok ágyban lakom.
De a leg zebb az a dologban,
Hogy nem tudok fűtési se:

A harmadik hónapja már, hogy
Nincs pénzem egy litingnyi se.
Pedig már a szabó haragszik.
Ha még soká halasztogatom;
Attól félek, hogy én ma-holnap
Hónapos ágyon sem lakom.”

S ha megütköznek valaki azon, hogy ilyen tárgyat választ magának egy költő: jussom eszébe a humorista és az, hogy ez a Pósa első művei közül való, ifjusága azon idejéből, a mikor nagy adománya a természetnek, ha az élet szenvedéseit vídamsággal enyhíthetjük. Kedélyesen vigasztalja magát akkor is, midőn eszébe jut, hogy karácson este van s milyen jó volna neki is valami szerény „krisztkindi”.

I.

Oh de sokan várják mostan
A kicsike kis Jézuskát!
Mennyi mindent hoz magával:
Lovat, kardot, könyvet, puskát,
Kis bárdnykát, szép babuskát.

Kis Jézuskám! emlékezz meg
Én rólam is, kérlek szépen:
Hozz egy jó meleg kabátot
És sok Krisztust a szűzben
Dicső neved áldott legyen!

II.

Kétezer éve lesz, hogy Krisztus született
S megváltá a bűnös emberi nemzetet.

Azóla s gonosz ismét felülkelt:
A bűnbe a világ még jobban elmertit.

Az úr az égől rák szomorun tekint
S gondolja: egy Krisztus ekkor már meg-
gint!

Még satyrája is csak a legszelidebben érint,
nem metsző, nem maró.

„Már kóm, hogy az ördög leszek,
Az isten is elhagy már engemet:
Egy vén kisasszony megvallotta, hogy
Engem kimondhatatlannal szeret.

Jézus Mária! mitevő legyek?!
Jobb nekem a Dunába ugrani . . .
Itt már kimondhatatlannal szeret!
Csak legalább ne mondtá volna ki!”

A váratlan fordulat által elérhető nevelés-
gesnek egyik sikerült példája a következő verse

KLÁRIKARÓL.

Azért, hogy csak szabályos volt:
Ugy társalgott, mint egy dáma.
Tudta: melyik opera „szép”
És melyik a „legjobb dráma”.

Hozzá szólott magyar, német
S franciául írt regényhez . . .
Szegény leány utoljára
Férhez ment egy — péklegényhez.

Gyermekversei páratlanok a maguk nemében s a népballada és népdal közül metszett magyarsággal s ritka természetességgel foly ajkáról. Az „emlékezés nagyanyámról” s „az én aggódó anyámról” című mély érzelmű költeménye a sajtó részéről is a legnagyobb elismeréssel találkozott, a mit szépsége és az érzelme mélysége által valóban meg is érdemel.

A fentebb érdemül betudott egyéni sajátosság, az egyszerűség, több kritikus előtt hibául tűnik fel. S valóban, ha meggondoljuk, hogy „forma dat esse rei”, nekünk is csatlakoznunk kell azon ohajtáshoz, hogy Pósa a műformákra fordítson nagyobb figyelmet. Az individualizmus, az anyai behatás nyilvánulása a költőnél elkerülhetlen szükséges, de a formának a mai műveltséghez is alkalmazkodnia kell.

Mindazáltal Pósa Lajos a hivatott költők sorába tartozik. — „Ujabb költemények” cím alatt nemsokára megjelenik tőle egy másik füzet is s épen azért Pósalal valóban, én sem kívánok

„ más egyebet:
Fizess el tisztelet közönség!
A szellemnek adj — kényeret!”

Gyárfás Győző.